

What is the problem outlined by the Malach to Rav Katina? Is it local to tzitzit or is it a global value? Why would there be a difference? Is this principle similar to that which is decreed in the Gemarot in Kiddushin and Berachot or different? How so?

1. **מנחות מא., הסיפור של רב קטינא, רש"י תוספות שם**

2. **תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לה עמוד ב**
ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משום רבי יהודה ברבי אלעאי: בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים; דורות הראשונים היו מכניסין פירותיהן דרך טרקסמן - כדי לחייבן במעשר, דורות האחרונים מכניסין פירותיהן דרך גגות דרך חצרות דרך קרפיות - כדי לפטורן מן המעשר; דאמר רבי ינאי: אין הטבל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית, שנאמר: בערתי הקדש מן הבית; ורבי יוחנן אמר: אפילו חצר קובעת, שנאמר ואכלו בשעריך ושבעו.

3. **תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לב עמוד ב - לג עמוד א**

ת"ר: מפני שיבה תקום - יכול אפילו מפני זקן אשמאי? ת"ל: זקן, ואין זקן אלא חכם, שנאמר: אספה לי שבעים איש מזקני ישראל; רבי יוסי הגלילי אומר: אין זקן אלא מי שקנה חכמה, שנאמר: ה' קנני ראשית דרכו. יכול יעמוד מפניו ממקום רחוק? ת"ל: תקום והדרת, לא אמרתי קימה אלא במקום שיש הידור. יכול יהדרנו בממוץ? ת"ל: תקום והדרת, מה קימה שאין בה חסרון כיס, אף הידור שאין בו חסרון כיס. יכול יעמוד מפניו מבית הכסא ומבית המרחץ? ת"ל: תקום והדרת, לא אמרתי קימה אלא במקום שיש הידור. יכול יעצים עיניו כמי שלא ראהו? ת"ל: תקום ויראת, דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך.... יכול יעצים עיניו כמי שלא ראהו. אטו ברשיעי עסקינן? אלא, יכול יעצים עיניו מקמי דלימטיה זמן חיובא, דכי מטא זמן חיובא הא לא חזי ליה דקאים מקמיה? ת"ל: תקום ויראת.

4. **תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף צא עמוד א**
ת"ר: אין יוצאין מארץ לחו"ל - א"כ עמדו סאתים בסלע.

5. **רשב"ם מסכת בבא בתרא דף צא עמוד א**
אין יוצאין כו' - שמפקיע עצמו מן המצות.

6. **תוספות ערכין דף ב עמוד ב**
הכל חייבין בציצית - אם יש להם טלית ואם לא יוכל לקנות טלית אינן חייבין לא למ"ד חובת טלית ולא למ"ד חובת גברא (מנחות דף מא.). דליכא בינייהו אלא כלי קופסא ואע"ג דא"ל מלאכא לרב קטינא סדינא בקייטא וסרבלא בסיתוא ציצית מה תהא עליה כלומר וכי אתה מבקש עלילות להפטר מציצית כדמפרש התם א"ל ענשיתו (עלה) [אעשה] א"ל בעידן ריתחא ענשינן היינו דווקא באותן הימים דכל הטליתות היו בת ארבע כנפות איכא עונש לאותו שמשנה אותו להיפטר אבל בזמן הזה שרוב הטליתות פטורין אין עונש למי שאינו קונה ארבע כנפות:

7. **חתן סופר, עבודת היום שער הגדילים ס' טו**

והנה לפי דרכינו כ"ל פשיטא דמכניס פירותיו דרך גגות וקרפיות לפטורן מן המעשר הוא בכלל אותן דמישעשין אע"כ א. זכרי עישה מעשה לפטור ומנוע ענמו ממלכא המוכנת לפניו, ואמרו חז"ל [ברכות ל"ב ע"ג] ראו מה צין דורות הראשונים לדורות האחרונים דורות הראשונים היו מכניסים פירותיהן דרך טרקסמן כדי לחייבן צמעות דורות האחרונים מכניסין דרך גגין וקרפיות כדי לפטורן מן המעשר:

הנה המלכות שנלכדונו צה"ק לקיימם המכח חלוקים צמכותם, יש מיני מלכות שחיוצם חקקפתא דגברא והמכח חיוצ עליו צה"ל כגון חפולין שופר לולב ומלכ ואם אנו רואה לקיימם עוצר צעש ואפי' צ"ד שלמטכ כופין ומכין אותו עד שחלל נפשו ומכריחין אותו לקיימם כיון שחיוצם חקקפתא ידדי וא"ל להיפטר מהם:

8. **חידושי הריטב"א מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב**

ואמר ר' יצחק כל שנה שאין תוקעין [לה בתחלתה מריעין לה בסופה]. פירוש על ידי הצרות שבאות ומתענין ומתריעין בשופרות, מ"ט דלא אי ערבב שטן, מדנקט האי טעמא משמע שאינו אומר שאין תוקעין כלל, דאם כן למה לי האי טעמא והלא יום זה יום הדין ואמר הקדוש ברוך הוא שנתרצה לפניו בשופר שזכה בדין כאדם המתרצה [בקרבינו] [בקרבתו] ומתכפר לו, וכשאנו פושעין במצוה זו אנו נענשין לא מפני מצוה זו דהא לא ענשי בית דין של מעלה אעשה אלא בעידן ריתחא (מנחות מ"א א'), אלא כי בביטול ריצוי זה ומצוה זו בטל קרבן ובטלה כפרת עונותינו הקודמין ומתחייבין בדין כמי שחטא ואינו מביא קרבנו שאמרה תורה,

9. **נחלת יעקב פרשת ראה**

אלא ע"כ האי אוצרות רשע דקאמר, היינו שמבקש טצדקי לפטור עצמו ממעשר, כמו שאמרו רז"ל (ברכות ל"ה [ע"ב]): "עכשיו מכניסין דרך גגות וחצירות לפטורו ממעשר", וזה ג"כ נקרא רשע.

10. **שו"ת עונג יום טוב הקדמה**

ולדברינו א"ש כי יש מי שמבטל מ"ע בידים כגון שהגיע זמן מצה או סוכה והוא מבטלה. ויש שאינו מבטלה בידים רק שעושה טצדקי לפטור נפשו ממנה. כמ"ש בברכות (דף ל"ה) דורות הראשונים היו מכניסין פירותיהן דרך טרקסמן לחייבן במעשר. דורות האחרונים מכניסין פירותיהן דרך גגות חצרות וקרפיות כדי לפטורן ממעשר. והנה גם דורות האחרונים אינם מבטלין בידים העשה דהא התורה פטרה

התבואה כשהכניסה דרך גגות. רק שאעפ"כ גדול עונו שעושה טצדקי למיפטר נפשו מן המצוה. ולזה יקרא ממאס דבר ד' כי לא חמד לעשות המצוה כמצווה עליו ואדרבה ישתדל להפטר ממנה

11. חשוקי חמד ברכות דף לה עמוד ב

האם מותר לאכול "מזונות" כדי שלא יצטרך לברך ברהמ"ז?
שאלה. האם מותר לאדם לאכול מזונות במקום לחם, כשמטרתו בזה להפטר מברכהמ"ז?
תשובה. מצינו בכמה מקומות שאין ראוי לבטל מצות עשה בחינם ואף ענשו למי שעשה טצדקי ליפטר ממצות עשה:
א. נאמר במנחות (דף מא ע"א) דמלאך פגע ברב קטינא ואמר לו שבזמן ריתחא מענישים בשמים כל מי שעושה טצדקי לפטור עצמו ממצות עשה.

ב. יעויין בביאור הלכה (סימן קכח ס"ד ד"ה אינם רוצים) אם כהן יוצא מביכני"ס לפני ברכת כהנים אם עובר איסור תורה של "ויראת מאלוקיך".
ג. בברכות (דף לה ע"ב) דורות הראשונים היו מכניסים פרותיהם דרך טרקסמון כדי להתחייב במעשר, ובדורות האחרונים מכניסים אותם דרך גגים כדי להפטר.
לאור זאת נראה שהאוכל מזונות כדי למלט נפשו מברכת המזון אולי לא נוהג כדין. אולם אם אוכל מזונות כי חושש שלא יוכל לכוין בברהמ"ז כי דרכו אצה לו וחושש שלא ישל בחטא, מותר דאין כאן הפקעה ממצוות. וכעין זה כתב הביאור הלכה (סימן קכח הני"ל) בענין כהן המבטל ברכת כהנים מפני חולשה, עיין שם.

12. שולחן ערוך אורח חיים הלכות נשיאת כפים ונפילת אפים סימן קכח סעיף ד

כשהכהנים אינם רוצים לעלות לדוכן, אינם צריכים לשהות חוץ מבהכ"נ אלא בשעה שקורא החזן: כהנים, אבל כדי שלא יאמרו שהם פגומים נהגו שלא ליכנס לבהכ"נ עד שיגמרו ברכת כהנים.

13. ביאור הלכה סימן קכח סעיף ד

* אינם רוצים לעלות לדוכן - עיין במ"ב שכתב כגון מפני חולשא דאל"ה בודאי לא שפיר למעבד הכי שיבטל מ"ע בחנם והרי זה דומה לשאר מ"ע התלוי במעשה כמו ציצית דלאו חובת גברא הוא אלא חובת מנא ואפ"ה צריך לעשות בגד של ד"כ ולתלות בה ציצית וענשי נמי עלה בעידן ריתחא (וכדאיתא במנחות ד"מ) [חמד משה] ובאמת גמרא מפורש הוא בקידושין ל"ג דאפילו הוא פוטר עצמו ממ"ע קודם דלימטי זמן חיובא אפ"ה נאמר ע"ז ויראת מאלהיך ע"ש:
• יביע אומר אורח חיים חלק ו סימן כה - מקשר ל"טצדקי"

14. דף על הדף מנחות דף מא עמוד א

כתב בספר יד המלך על הרמב"ם (פ"ה דיסודי התורה הלכה י"א) שכתב: ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה, עטוף בציצית, מוכתר בתפילין וכו', וכתב שם: מה שכתב רבינו שהת"ח יהיה כל היום עטוף בציצית, זה לא מצינו בשום מקום כלל, ואדרבה דבפרק התכלת (דף מ"א ע"א) קאמר שם הגמרא דאף אם ציצית הם חובת גברא, היינו דווקא בעידנא דמיכסי בטלית דבת חיובא הוא, אבל אם לא מיכסי בטלית דבת חיובא לא חייביה רחמנא כלל. ואפשר דהיה זאת לרבינו מהא דמסיק הגמרא שם במנחות דהכי אמר ליה מלאכי לרב קטינא טצדקי למפטר נפשך מציצית. והוציא רבינו מזה דמוטל החיוב על כל ת"ח להביא את עצמו לידי חיוב ציצית.
וגם מצד הסברא מסתבר ליה לרבינו, דכיון דטעם מצות ציצית מפורש בתורה (במדבר ט"ו ל"ט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם ולא תתורו אחרי לבבכם כו'. הרי מבואר דאנו צריכים לראיה ולזכירה זו להנצל מעבירה כל היום כולו, ולפיכך כלל רבינו שיהיה כל היום עטוף בציצית בהדין תורה ותפילין. וכמו כן כתב הסמ"ג בעשין כ"ו וז"ל ולא בביהכ"נ לבד, אלא בשוקים וברחובות דשם אנו צריכין יותר אזהרת דלא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם יע"ש.
ועיינו הרואות עובדא המובא בגמרא (מנחות מ"ד ע"א), שכמעט בא לידי עבירה ובאו ארבע ציציותיו וטפחו על פניו וניצל ממנה. והכוונה הוא ג"כ דהיה רואה בפניו הציציות ונזכר בדרכי ה' ובמצות התורה ופירש מן העבירה. גם החכם הרב רבי אברהם בן עזרא בפירוש על התורה (במדבר שם) כתב וז"ל, ולפי דעתי יותר הוא חייב להתעטף בציצית בשאר השעות, למען יזכור ולא ישגה לא יעשה עבירה בכל שעה, כי בשעת התפילה לא יעשה עבירה ע"כ.
והנה אנחנו קיבלנו עלינו כחובה להיות מלובש בבגד ציצית תמיד כל היום, וביותר בשעת התפילה, וחלילה לנו להקל ולהסיר מעלינו עול מלכות שמים אפילו שעה אחת. ובגמרא (שבת דף ק"ח ע"ב) הובא דאמר רבי נחמן תיתי לי דקיימית מצות ציצית, וכן נאמר שם גם בתפילין, ופירש רש"י שלא הלכו ארבע אמות בלא תפילין ובלא ציצית. הרי לנו דהאדם השלם מחויב להיות מוכתר תמיד בשני כתרים האלה.

15. שו"ת משנה הלכות חלק טז סימן קג

חייב אדם לקיים כל התרי"ג מצות
ואדרבה לפי דעת החרדים בהקדמה אדם חייב לקיים כל התרי"ג מצות ואם לא קיים בגלגול זה יתגלגל כמה פעמים עד שיקיים, והרמב"ם בהל' ברכות הני"ל ה"ב כתב יש מצות עשה שאדם חייב להשתדל ולרדוף עד שיעשה אותן כגון תפילין סוכה ולולב ולא כתב ציצית, ויש מצוה שאינה חובה כגון מזוזה ומעקה וג"כ השמיט ציצית, ובסמוך זכר ציצית, ואולי ס"ל נמי לחלק בין ציצית למזוזה ומעקה דציצית עכ"פ צריך לחזר מפני עידן ריתחא או אפשר דבגלות לעולם מקרי עידן ריתחא, אבל מזוזה תלוי ברצונו, וכמו שדייק הרמב"ם ז"ל אלא אם רצה לשכון כל ימיו באהל או בספינה ישב, ועיין גהש"ס שם שציין לתוס' פסחים ק"ג ע"ב ד"ה ואין לו בנים, אי נמי אפי' אין לו יש לחזר ולהביא עצמו לידי חיוב כדאשכחן במשה (סוטה דף י"ד) שהי' תאב ליכנס בארץ ישראל כדי לקיים מצוות שבה, ובגמ' (שם) שבעה מנודין לשמים אלו הן יהודי שאין לו אשה ושיש לו אשה ואין לו בנים ומי שיש לו בנים ואין מגדלן לת"ת ומי שאין לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו והמונע מנעלים מרגליו, ועיין ר"ח שם שחשב שמונה והמגיה שם כתב אולי חשיב תפילין לתרת"י ושגגה הוא אלא דחשב הי"א נמי והם שמונה ע"ש, וצ"ע.

16. אם מותר לצבור להפקיע עצמם ממצות וקדשתו - הרב חנוך כהן

ד) ויל"ע אם דין זה דויראת מא' נאמר בכל המצוות שאסור להפקיע עצמו מהמצוה, או רק הכא שנאמר ויראת מא', ונראה להוכיח דין זה דויראת נאמר בכל המצוות, דהנה יל"ע היאך לומדים מפסוק דויראת דאסור להפקיע עצמו ממצוה, והרי כתיב בכמה דוכתי ויראת והתם ביאורו שלא יעבור על העבירה עצמה ויאמר מי רואני, יעו' ויקרא י"ט י"ד לפני עיור לא תתן מכשול ויראת מאלו, וברש"י כיון שהוא מסור ללב אם מתכוין להכשילו, וכן בויקרא כ"ה י"ז לגבי אונאה, ובויקרא כ"ה ל"ו גבי ריבית, ובויקרא כ"ה מ"ג לגבי לא תרדה בו בפרך, דבכל אלה היראה שלא לעבור על עצם האיסור, וא"כ היאך ילפינן מקרא דויראת הנאמר בוהדרת פני זקן שאסור להפקיע עצמו ממצוה, דלמא קרא אתי לאופן שיכול לעבור על העבירה בלי שאנשים יראוהו וע"ז נאמר ויראת, ע"כ דאין כאן חידוש מסוים שנאמר דוקא לגבי והדרת פני זקן, אלא דין זה הוא בכלל הויראת שנאמר בכל מקום, וכשם שאסור לעבור על העבירה אסור לו להפקיע עצמו מהמצוה, ואף בכל מקום שנאמר ויראת שייך לדרוש כן, ולפי"ז נראה דכשם שמוהיראת שנאמר בכל מקום לומדים לכל התורה וכמבואר במאירי בכמה דוכתי, יעו' מאירי ר"ה דף ו. לגבי כל תאחר, ובמ"ק דף י: לגבי שביעית, וס"ף יב: לגבי חילול המועד, וע"ע מאירי סוטה דף מג. ובקדושין דף כב., מבואר דמקרא דויראת לומדים לכל התורה, א"כ אף לגבי הלימוד שלא יפקיע עצמו ממצוה לומדים לכל התורה.

ה) אלא דיל"ע בזה, דהנה בגמ' מנחות דף מא. אתמר דמלאכא אשכחיה לרב קטינא דמיכסי סדינא א"ל קטינא סדינא בקייטא וסרבלא בסיתוא ציצית של תכלת מה תהא עליה, א"ל ענשיתו אעשה, א"ל בזמן דאיכא ריתחא ענשינן, ובמסקנת הגמ' מבואר דהוא מחמת שעושה **טצדקי לפטור** עצמו מעשה, מבואר דב"ד שלמעלה עונשים בעידן ריתחא על מי שעושה טצדקי שלא יבוא לכלל חיוב עשה, ונברעק"א שם ציין לגמ' פסחים דף קיג: דשבעה מנודים לשמים ומהם מי שאין לו בנים, וכי תו' דהיינו דוקא כשהוא ע"י פשיעתו או שאינו מחזר אחריהם, ולכאורה התם הוא לא דין בכל מצוה, דהא אינו עושה טצדקי להפקיע עצמו ממצוה] מבואר מהכא גרר חרש, דאף ולא עונשים על מה שמפקיע עצמו מעשה, מ"מ בעידן ריתחא ענשינן עליה, משמע דאינו מדיני המצוה שלא יפקיע עצמו מהמצוה, ואף אינו איסור, אלא דעונשים בעידן ריתחא, ובשערי תשובה לרבינו יונה בשער השלישי אות כ"ב ביאר הסיבה

ו) ונראה די"ל דמה שליכא איסור להפקיע עצמו מהנך מצוות הי"ד היכן שאינו מחזר להביא את עצמו למצב של מצוה, היינו כגון שעושה בגד שאין בו חיוב ציצית דבזה לא נחשב ביטול עשה רק חייב בדיני שמים, אך היכן שהמצוה באה מאליה אליו והוא מפקיע א"ע מהמצוה כה"ג י"ל דהאיסור הוא מדין ויראת. [ווי"ל דכה"ג חשיב דהאיסור הוא מדיני העשה, אך י"ל דלא ילפינן מדין הויראת שנאמר בוהדרת פני זקן לכל מקום, ובכל מקום אין איסור זה למפקיע עצמו ממצוה].

ז) ועוד נ"מ איכא בין הדין דויראת לבין ענשינן בעידן ריתחא, דהנה בעיטור ה' ציצית נדף עג. כ' ואיכא למידק ממלאכה דאם רמי ציצית בקייטא או בסתווא אע"ג דלא רמי כולה שתא או כולה יומא לא מיענש, דלא מיענש אלא דלא רמי לא בסתווא ולא בקייטא וקא פטר נפשיה לגמרי עכ"ל, ונראה דדין זה נאמר רק במי שלא מחזר להביא עצמו לירי מצוה, אך היכן שהמצוה מאליה באה והוא מפקיע עצמו ממנה אף היכן שעושה כן פעם אחת עובר באיסור דויראת וכמו שאמרה הגמ' בקידושין, וכדין שיוכא להלן שאסור לעשות עיסתו קבין שמשמע שאף פ"א אסור.

]

דינים העולים

א. מצינו ככמה מקומות שאסור להפקיע עצמו ממצוה, ונראה דהיכן שהמצוה אתיא ממילא עובר בויראת, אך היכן שצריך לעשות פעולות להביאו לידי מצוה ועושה טצדקי להפטר אינו עובר בויראת אך נענש בעידן ריתחא.

ב. אף דבכ' וה' הכהן יכול למחול על כבודו ולתת לאחרים שיעלו ראשון במקומו, מ"מ אם אין סיבה לזה יל"ד אם שפיר עבדי לבקש מהכהן למחול על כבודו ולהפקיע עצמו ממצוה וקדשתו.

ג. ומ"מ נראה דאם הישראל ת"ח והכהן ע"ה שפיר דמי לבקש מהכהן שימחל על כבודו.

17. ספר העיטור הלכות ציצית דף עג.

ואיכא למידק ממלאכה דאם רמי ציצת בקייטא או בסתווא אע"ג דלא רמי כולה שתא או כולה יומר לא מיענש דלא מיענש אלא דלא רמי אל בסתווא ולא בקייטא וקא פטר נפשיה לגמרי.

18. שערי תשובה ג: כב-כג

ומצות תפילין ומצות מזוזה מצות עשה הם. והנם בכלל קבלת מלכות שמים כי על כן נכתבו בפרשת שמע ישראל. ותוכל להתבונן מזה על עונש המבטל המצות האלה כי הוא שובר עול מנתק מוסרות. וכבר הקדמנו לדבר על המצות האלה. ועל מצות ציצית אמרו רבותינו זכרונם לברכה בספרי שהציצית מוספת קדושה שנאמר (במדבר טו) למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם. וגם (פ"י כמו אף על פי) כי אין מצות ציצית זולתי על מי שיש לו בגד אשר לו ארבע כנפות, ואם אין לו בגד כזה אינו חייב לקנותו. אף גם זאת (פ"י כמו מכל מקום) אמרו רבותינו זכרונם לברכה כי עונש יענוש לעתות בצרה על דבר אשר לא חמד בלבבו יופי המצוה ושכרה, לבעבור סבב פני דברי חיובה עליו. ולקחת לו בגד שיש לו ארבע כנפות לעשות בו ציצית על כנפיו:

ודע כי הירא את דבר ה' יחמיר וידקדק וישום נפשו בכפו על מצוה קלה כמו על החמורות. כי לא יבינו (פ"י יבינו ישימו לב) לאשר המצוה הזאת קלה לעומת החמורות. אך יבינו לגדולת המזהיר עליה יתברך. ופח עיניך היטב לראות כי העיקר הנכבד הזה נתבאר בתורה. כי נכתב על מצות הקימה מפני שיבה כמו שנכתב על מצות מורא אביו ואמו ושמירת השבת. אני ה'. ורבות מן המצוות אשר הרבה מן העם הנמצאים בדור קצרי יד מעשותם הבאנום אל מקום זה יסוד לכל אחד בספר הזה. קחם נא אליך, ענדם על לוח לבך:

- Might there be another level?

הניחו בזויהו הא ליהא
 דאין כל כך עבירה דלא
 חיבה תורה לעשות
 ציצית אלא מי שיש לו
 סליח בת ד' כנפות דהא
 דאמרין בפ' התכלת א"ל
 סלאכא לרב קסינא
 סרבלא באתוא וסדינא
 בקייסא מצדקי למיפסר
 נפשי מציצת ומסיק
 החם דבעידן ריתחא
 ענשי עלה היינו דוקא
 בימיהן שכל עישינן
 היה בסליח בת ד' כנפות

הילכך העושה סליח פסורה מיענש אבל האידנא שכל מלבושינו אין לו ד' כנפות אפי' בעידן ריתחא לא
 מיענשי. ומ"ם נבין לכל ירא שמים לקנות סליח בת ד' כנפות להיב עזמו בציצית שהיא מצוה גדולה וחשובה
 כדאמרין בב"ר וכי משה רבינו היה דדוק ליכנס לארץ לאכול ספוייה ולשנוע משובה אלא כך אמר משה
 מצות שיוכלו להתקיים על ידם התקיימו על ידי. עייל כי סמך לרבר במסכת שמונה דקאמר התם אבא שאול

20. R. Aharon Lichtenstein (Regarding Tiyulim on Sukkot without a Sukkah)

F. EDUCATION, MITZVOT, AND EXEMPTIONS - THE GREATER ISSUE

Up until now we spoke from a purely and exclusively halakhic vantage point. However, on a practical level the matter seems radically different.

One should be firmly and sharply opposed - both educationally and from the perspective of Jewish beliefs and values - to tiyulim or activities organized in a way that involves not observing the mitzva of sukka. The existence of formal exemptions from positive mitzvot is not the exclusive nor the only decisive way of gauging whether to perform them. We do not speak of actual evasive trickery (ha'arama) - itself a significant problem in halakha and belief - and this is not the forum to relate to it. Even not relating fully to a mitzva is problematic, even when it involves ignoring and not evading.

A Jew must be saturated with an ambition and longing for mitzvot and not, God forbid, view them as a burden he is inescapably stuck with that he tries to cast off at the first opportunity. This point is at the root of the trait of "zerizut" (acting with enthusiasm and energy), rooted in the obligation not just to serve God, but to serve him with joy and exhilaration. Rabbi Eliezer's statement, "If one's prayer is a fixed obligation it is not a supplication," is explained by Rav Oshaya as "One whose prayer is a burden to him." Of course this has special meaning in its home context, relating to prayer, but the concept at its root applies to all mitzvot.

The gemara ([Pesachim 105b](#)) explains the rule that on Erev Shabbat kiddush precedes birkat ha-mazon (for one that was eating when Shabbat enters) and that on Motza'ei Shabbat birkat ha-mazon precedes kiddush by the principle,

"Shabbat entering is different than Shabbat leaving; we try and have it enter as early as possible out of our love for it and have it exit as late as possible so that it is not a burden on us."

This is not just a derush or a pious custom, but mainstream halakha. This principle reflects a halakhic approach in all of its power and scope, beyond the restricted formal plane.

It is possible that the Ramban's famous expression, "Naval bi-reshut ha-Torah," (one who can succeed in being a vile individual while still technically acting within the confines of the laws of the halakha) is too harsh to apply to avoiding positive action - perhaps it is limited to one who drifts into negative behavior. But the idea at the base of the Ramban's concept does apply. Rav Chisda's statement to Rami son of Tamri, "I see you are very sharp," ([Chullin 110b](#)) includes a critique on his ability to use his intelligence to devise all sorts of exemptions.

Perhaps the central halakhic source in the Rishonim to clarify this issue is in the laws of tzitzit. They built on the discussion in the gemara ([Menachot 41a](#)) between the angel and Rav Katina. Both Rav Katina's summer and winter garments were technically exempt from tzitzit. The angel chastised him, "What will be with the mitzva of tzitzit?" The gemara's discussion makes it clear that Rav Katina was not violating the laws of tzitzit, but was evading the mitzva by using exemptions. Apparently based on this passage, the Rambam (Hilkhos Tzitzit 3: 11) rules,

"Even though one is not obligated to buy a tallit and wrap himself in it in order to affix tzitzit to it, a pious person should not absolve himself from this mitzva. Rather, one should always try and wear a garment that is obligated in tzitzit in order to fulfill this mitzva."

Other Rishonim expanded on this - to obligate not only the pious but everyone; and to see this in the context of mitzvot in general. The Rosh (Tosafot Ha-Rosh Nidda 61b) writes,

"However, it is fitting that all God-fearing people buy a tallit with four corners to obligate himself in tzitzit, for it is a great and important mitzva. As we say in Bereishit Rabba (and, in a slightly different version in [Sota 14a](#)), 'Was Moshe anxious to enter the land in order to eat of its fruit and be satiated by its goodness?' Rather, thus said Moshe: 'Let mitzvot that can be fulfilled by me, be fulfilled by me.'"

If this is true of a mitzva that is always within one's reach, certainly this is the case with regards to a mitzva that one can only fulfill one week out of the year!

However, the question itself, especially when asked by Israeli youth groups that stand for education in service of Hashem and fear of God - and that no small number of benei Torah are involved in - is problematic. For decades I was in the Diaspora in places where the mitzva of sukka was not considered an "easy mitzva," and I was never asked about using the traveler's exemption when one is far from a sukka during the day. Did it ever enter the mind of a businessman that strives to scrupulously fulfill mitzvot and, in the course of his business, finds himself in New York's skyscrapers, to eat his lunch in his office because there is no sukka in his vicinity? Did a student who views himself as rooted in Torah and fear of God and finds himself forced to spend a long day in a university library ever think of eating in a cafeteria because the campus did not have a sukka? Is it possible that in Israel, where the mitzva of sukka is both easier and more inclusive - a mitzva that even many that are not generally observant still relate to in one way or another - is it possible that here benei Torah should avoid keeping this mitzva in its fullness?

I am well aware that many believe that there is much educational value to youth groups' tiyulim - mostly because of how it deepens the love and relationship to Eretz Yisrael. They also claim is that the days of Chol Ha-mo'ed are most appropriate for scheduling tiyulim. As an outsider, it is difficult for me to judge. However, I am convinced that, except for extremely extenuating circumstances, the most important educational message we can pass on to our youth during Sukkot is deepening the awareness and sensitivity for observance and enthusiasm about mitzvot - even if this means some difficulty and even if it involves sacrifice.

If there is need for tiyulim during the holiday, by all means have them. Rabbi Eliezer's statement (*Sukka 27b*), "I praise the 'lazy ones' who do not leave their homes on the holiday, for it says, 'You should be joyous, you and your household,'" is not cited halakhically. But if a tiyul is organized, arrangements should be made - the same way they are for trucks and water supply, counselors and guides - to be able to fulfill the mitzva of sukka properly. I am sure that the heads of the organizations, where the need and desire is clearly felt, can grapple with more complex technical and logistical challenges than arranging for sukkot for their campers.

We close with a prayer that He who spreads a sukka of peace over his people Israel should help them succeed and merit organizing programming that will give both recreation and education, both bring pleasure and uplift, while deepening the mitzva of sukka specifically and mitzvot in general. So said he who was the greatest of those who loved the land and longed for it, "Let mitzvot that can be fulfilled by me, be fulfilled by me."

- **For more on Chovat Gavra/Tallit Issue, see the Rashba:**

21. חידושי הרשב"א מסכת מנחות (מיוחס לו) דף מא עמוד א

אלא הק"ל טצדקי למפטר נפשך מציצית, פי' תחבולות תבקש למפטר עצמך מציצית, ל"ה. ולפי לשון הפ"י שכתוב בהם אלא ה"ק משמע דהויה דחיה למאי דהוה אמר ופליגא דהוה אמר ופליגא דחובת גברא דקאמר דלא תוכח מינה דהוה סבר דחובת גברא הוא דכמו כן מצי סבר דחובת טלית הוא דמעיקרא דהוה אמר ופליגא הוה ס"ד דחובת גברא הוה שמתחייב לקנות טלית להתכסות בו בציצית וחובת טלית דאינו מחוייב לקנות אלא אם יש לו טלית שראוי לציצית שניח בו ציצית ויתכסה בו ואם אין לו טלית דבר חיובא אינו חייב לקנות, ודאיכא בין חובת גברא לחובת טלית דחובת גברא הוה אפי' אין לו טלית דבר חיובא דמחייב לקנות טלית דבר חיובא ולהטיל בו ציצית {ו} להתכסות בו ואם יש לו כמה טליתות הראויות לציצית אינו חייב להטיל בהם ציצית כי אם באותו שיתכסה להפטר ממצות ציצית ואם חובת טלית אם אין לו טלית דבר חיובא אינו חייב לקנות לפי שאינו חובת גברא לקנות טלית לקיים מצות ציצית אלא אם יש לו טלית דבר חיובא חייב להטיל בו ציצית כדי ללבושו ואף אם יש לו כמה טליתו חייב להטיל בהם ציצית, וא"כ קשה מי הכרחנו בזה שנא' דיהיה אי חובת טלית אם יש לו טלית להטיל בו ציציות ואם אין לו אינו חייב לקנות טלית ולהטיל בו ציצית ואי חובת גברא להתחייב לקנותו כדפרישי' אימא דבתרוייהו חייביה רחמנא אם אין לו טלית שיתחייב לקנות טלית של מצוה ולהתעטף בו ואם יש לו טלית של מצוה שיתחייב להטיל בו ציצית ולהתעטף בו, וזה אין צריך לומר שהרי מאחר שאנו באים לומר שהוא חובת גברא דמתחייב לקנות טלית לקיים ציצית אם אין לו דכשיש לו דיתחייב להטיל בו ציצית אלא שנאמר דגם אם יש לו כמה טליתות הראוים לציצית דיתחייב להטיל (בו) {בהם} ציצית כמו דסבר מאן דאמר חובת טלית ויתחייב ב' דברים אם אין לו טלית דמחייב לקנותו ואם יש לו דמחייב להטיל ציצית בכולן ומפני מה לא נוכל לומר כן דבכל האי חייביה רחמנא אלא שאנו אומרים למ"ד חובת טלית דליתיה חובת גברא ולמ"ד חובת גברא דליתיה חובת טלית. ונ"ל לפרש הטעם משום דקרא דאשר תכסה בה צריך לדרשו באחד משני פנים או אשר תכסה בה שאני מחייב אותך להתכסו' בה או שאתה עתיד להתכסות בו הילכך אם אנו מפרשים אותו גדילים תעשה לך בכסותך אשר תכסה בה שאני מצוה שתכסה בה דהיינו אם יש בו גדילים ותכסהו ואם אין לך שתקנהו וישים הגדילים ותכסה בה א"כ אין הכתוב {מחייב} כי אם בטלית אחד לבד שיעשה לו גדילים ויתכסה בו ולא שיתן גדילים בכל טליתות ויש לו שהם כלי קופסא שאינו לובשם כי אם חיבו לקיים מצות ציצית לבד שיהיה לו טלית אי' שיתכסה בו בציצית א"כ למ"ד חובת גברא ודריש ליה אשר תכסה שאני מצוה שתכסה בה לא סבר שיהא חובת טלית כדפי' ומ"ד חובת טלית לא דריש ליה שאני מצוה שתכסה בה אלא גדילים תעשה לך בכסותך אשר תכסה בה שאתה עתיד להתכסות בה ודהיינו בכל הטליתות שעשית להתכסות בהם וכיון דדריש ליה הכי א"כ לא דריש ליה שאני מצוה שתכסה בה שא"כ היה דורשו לא היה מחייבו כי אם בטלית אי' הילכך לא אפשר לדרוש בו שני משמעיות ולמ"ד חובת גברא ליתיה חובת טלית ולמ"ד חובת טלית ליתיה חובת גברא, ומתחלה הוה סבר דחובת גברא מדגער ברב קטינא דלא הוה ליה ציצית דמשמע דמחייב לעשות לו ציצית אם יש לו טלית ראוי לציצית להטיל בו ציצית ואם אין לו שיתחייב לקנותו דאי חובת טלית הוה ואינו חייב לקנותו אמאי היה גוער בו הא לא מחייב בהכי. ויש להקשות מאחר דהוה ס"ד ממאי דמייתי ופליגא הוה סבר דחובת גברא הוה לקנות טלית של מצוה לעשות בו ציצית ושלכך היה גוער בו בעבור שלא היה לו ציצית מאי הוה קאמר ליה ענשיתו אעשה ואמאי אין לענשו אם אינו מקיים העשה שמצוה לעשותו. וי"ל דבסדניו של רב קטינא היה בו ציצית של פשתן ולא היה בו תכלת משום גזרה משום כסות לילה כאנשי ירושלי' דאמר' [מ, א] דמתמיהין ואסיקנא משום כסות לילה ודכסות לילה דוקא לאסור שלא במינו אבל במינו מחייבי והוה מנח ביה ציצית של מינו וגער בו המלאך שלא היה מקיים עיקר המצוה דזהו תכלת וזוה היה לו לקנות טלית של צמר כדי לשום בו תכלת, וכן נראה דעת רב אלפס ז"ל [יד, א מדפי הרי"ף] בהאי מילתא דרב קטינא כמו שפירשתי. וקאמר ליה רב קטינא ענשיתו אעשה, פי' כי האי שאני מקיים מצות ציצית במינו ושאיני מקיים בעיקר מצוה דהיינו בפיתול תכלת, וקאמר ליה ענשיתו בכה"ג וקאמר דבהא ענשי על שאינו מקיים עיקר מצוה אעפ"י שמקיים מצוה והוה מייתי מינה דמלאכא סבר דחובת גברא הוה ודחי ליה דחובת גברא אינו כדס"ד שיתחייב לקנות ציצית דנהי דחייביה רחמנא כי מכסה בה לכסויי בה מי חייביה דלא חייבו הכתוב לקנות טלית לעשות ציצית משום דאשר תכסה לא משמע שאני מצוה שתכסה בה כדי לעשות בה ציצית אלא אשר תכסה משמע שאתה מכסה בה ברצונך בלא חיוב שאני מצוה לקנותה אלא אם יש לך טלית שראויה לציצית ואתה רוצה להתכסות בה אני מצוה שגדילים תעשה ושלא תתכסה בה בלא ציצית, והשתא ליכא בין מ"ד חובת גברא למ"ד חובת טלית אלא למ"ד חובת גברא לא חייבו הכתוב לעשות גדילים כי אם בכסות שרוצה להתכסות בה אבל אם אינו רוצה להתכסות בה לא חייבו בציצית, ומ"ד חובת טלית דריש לקרא דאשר תכסה שעשייתה היא להתכסות בה ואשר תכסה שאתה עתיד שתכסה בה ולכך כל טליתות שיש בקופסא שעשאתם כדי ללבושם ולהתכסות בהם אני קורא בהם אשר תכסה בה, הילכך למ"ד חובת גברא אינו חייב להטיל ציצית כי אם באותה שהוא לובש ומתעטף בה ולמ"ד חובת טלית

הוא מתחייב בכל טליתות המתוקנות לו ללבישה וראוי להתכסות בהם אעפ"י שאינו לובש אותם ומתכסה בהם, והרי אין להקשות אמאי לא נדרוש שני הדברים כמו שהקשינו למעלה, לפי שאין משמעות של זה כמשמעות של זה שהרי מי שיאמר אשר תכסה שאתה לובש אין מחייבו כי אם באותו לבד ומי שדורש שאתה ראוי להתכסות בה ועתיד להתכסות בה הרי מחייבו בכולם הילכך לא נוכל לדרוש שני המשמעות כי אם זה או זה ומר משמע ליה פשטיה דקרא הכי ומר משמע ליה הכי, ומ"מ פשט דקרא דאשר תכסה שאתה רוצה להתכסות בה ושאתה לובשו הילכך לפי מאי דדחי ליה אין להוכיח ממלאכא דגער ברב קטינא אי סבר חובת גברא או חובת טלית שהרי בין אי נימא חובת גברא בין אי נימא חובת טלית רב קטינא כיון דלא היה לו טלית הראוי לתכלת לא היה מתחייב כלום והיינו מאי דקאמר ליה ענשיתו אעשה דר"ל כי האי שאינו עובר העשה ואמר לו שראוי היה לו לקנות טלית של צמר להטיל בו ציצית כדקאמר טצדקי לפטור מציצית דר"ל דאיבעית לפטור אותה מציצית בעבור שאין לך טלית שראוי לך מ"מ לא היה לך לבקש תחבולות להפטר מציצית שקנית הסדין או הסרבל שאינן ראויין לציצית קודם היה לך לקנות טלית של צמר שתקיים בה מצות ציצית וקורא לזה תחבולות שעשה דבר שנפטר בכך מציצית והי"ל לעשות בדרך שיתחייב במצות ציצית ויקיימנה, ועל כן קאמר ענשיתו אעשה כי האי מאחר שאני פטור תענשו אותי בעבור שלא עשיתי דבר להתחייב על שלא קניתי טלית שאתחייב בה, וקאמר דבהא מילתא מדקדקין על כיוצא בזה במי שיכול לעשות מצוה ואינו מחזר אחריה אלא נפטר ממנה, הילכך לפי מאי דגריס רש"י אלא ה"ק ליה טצדקי לא הוכיח אי סבר מלאכא (אי) חובת גברא היא או חובת טלית ואדחיה ההיא דקאמר ופליגא דמלאכא.

מ"מ בספרים הכי היא הגירסא ה"ק ליה טצדקי למפטר ולפי גירסא זו משמע דבא להעמיד ההיא דפליגא, ולמ"ד חובת גברא שייך לומר טצדקי, ולמ"ד חובת טלית ליכא לומר טצדקי, והרי יש להקשות דאמאי לא שייך לומר טצדקי למ"ד חובת טלית כמו למ"ד חובת גברא שהרי אין לומר דלמ"ד חובת טלית אין החיוב מוטל כי אם על הטלית לעשות לו ציצית ושאינו חייב ללבוש אלא כיון שהטיל בו ציצית והניחו בקופסא קיים מצות ציצית הילכך לא הי"ל לומר טצדקי שהרי אינו חייב בדבר ללבוש ציצית וא"ל ג"כ דאיכא למימר טצדקי בעבור שלא קנה טלית בר חיובא להניחו בקופסא שהרי למה יכעוס דמאחר שהמצוה היא בטלית מאי נפקא לן מינה לקנותו כדי להניחו בקופסא שהרי מסתמא לומר דמצוה להטיל ציצית בטלית המונח בקופסא אין המצוה כי אם כשיש לו טלית ראוי לציצית אבל לקנותו כדי להטיל בו ציצית להניחו מה יתרון מצוה יש לקנות ציצית לטלית של קופסא הילכך אין לו לכעוס, אבל אי חובת גברא בדין היה לכעוס שאינו עושה מצוה שמוטלת עליו. שהרי אין סברא דלמ"ד חובת טלית שצוה הכתוב לעשות ציצית לטלית המונח ושמצוה לעשות ציצית בטלית אעפ"י שלא ילבשו כי אם יניחו בקופסא לבד שהרי איזו מצוה היא להניח ציצית בקופסא אלא צ"ל דמ"ד חובת טלית הוי שצוהו הכתוב לעשות ציצית בכל טליתות שיש לו שסופו ללבשם והרי יש חיוב יותר למ"ד חובת טלית מלמ"ד חובת גברא דלמ"ד חובת גברא לא חייבו הכתוב אלא בטלית אי שרוצה ללבוש אבל למ"ד חובת טלית חייב להניח ציצית בכל טליתות שיש לו מפני שסופו ללבשם, א"כ כמו דלמ"ד חובת גברא היה למלאך להקפיד למה שלא קיים המצוה להיות לו הטלית בר חיובא כמו כן למ"ד חובת טלית הו"ל להקפיד על שלא חזר אחר טלית שתקיים בו המצוה כיון דחובת טלית אינה אלא בשביל שסופו ללבוש. ומ"מ יש ליישב קצת כיון דלמ"ד חובת גברא אין חיוב הציצית מוטל עליו אלא בשביל שלובשו א"כ אגברא רמי חיובא הילכך יש להקפיד עליו על שאינו מחזר אחר המצוה לעשותה דכשלו בשעה שמחייב במצוה למה לובש סדין שאינו חייב תכלת ואינו מקיים כי אם מצות לבן ולא בעיקר הלכתא, אבל למ"ד חובת טלית הרי אינו מתחייב במצוה בשעת עטיפתו ולבישתו כי אם בשעה שמטיל הציציות א"כ לא רמי חיובא אגברא, ואעפ"י שפירשנו מצות הטלת הציצית בכלי קופסא אינו אלא בשביל חיילות חיוב המצוה בשעת לבישה דאז קיים המצוה שנצטוה, אעפ"י אין להקפיד על כי לא רמי ליה הצמר שדינו בתכלת שבו תתקיים עיקר מצוה הואיל דהיא שעתא דחיוב מצוה לאו שעת לבישה היא.